

2. ХАРТІЯ ПРО ОСОБЛИВЕ ПАРТНЕРСТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ОРГАНІЗАЦІЮ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ

Дата підписання: 09.07.1997 р.

Дата набуття чинності: 09.07.1997 р.

I. Розбудова розширених та поглиблених відносин між Україною та НАТО

1. Україна та Організація Північноатлантичного договору (НАТО) і її держави-члени, що іменуються надалі Україна та НАТО,

- базуючись на політичному зобов'язанні на найвищому рівні;
- визнаючи фундаментальні зміни у середовищі безпеки в Європі, які нерозривно пов'язали безпеку кожної держави до безпеки всіх інших, сповнені рішучості підсилити взаємну довіру та співробітництво з метою зміцнення безпеки і стабільності та співпрацювати у розбудові стабільної, мирної та неподільної Європи;

- підкреслюючи глибоку трансформацію НАТО, що відбулася з кінця «холодної війни», та її триваючу адаптацію до реалій євроатлантичної безпеки, що змінюються, включаючи підтримку з її боку, в кожному конкретному випадку, нових завдань в галузі миротворчих операцій, здійснюваних за повноваженнями Ради Безпеки ООН або за відповідальністю ОБСЄ;

- вітаючи прогрес, досягнутий Україною, та очікуючи на подальші кроки з метою розвитку її демократичних інституцій, реалізації радикальних економічних реформ, та з метою поглиблення процесу інтеграції до всієї низки європейських та євроатлантичних структур;

- відзначаючи позитивну роль НАТО у підтриманні миру і стабільності в Європі та у сприянні більшій довірі транспарентності у євроатлантичному регіоні, а також її відкритість для співробітництва з новими демократіями Центрально-Східної Європи, невід'ємною частиною якої є Україна;

- будучи переконаними, що незалежна, демократична та стабільна Україна є одним з ключових факторів забезпечення стабільності в Центрально-Східній Європі та на континенті в цілому;

- беручи до уваги важливість міцних та сталих відносин між Україною та НАТО та визнаючи значний прогрес, досягнутий у різнобічних сферах діяльності з метою розвитку розширених, поглиблених і тісніших відносин між Україною та НАТО на засадах, створених Спільною Заявою для преси від 14 вересня 1995 р.;

- бажаючи і надалі розширювати та інтенсифікувати своє співробітництво в рамках Ради Євро-Атлантичного партнерства, включаючи розширену та поглиблену програму Партнерства заради миру;

- вітаючи їхнє практичне співробітництво в рамках Сил втілення (Стабілізаційних сил) та інших миротворчих операцій на території колишньої Югославії;

- поділяючи погляд, що відкритість Альянсу для нових членів, відповідно до Статті 10 Вашингтонського Договору, спрямована на зміцнення стабільності в Європі та безпеки всіх держав в Європі без відновлення ліній розподілу беруть на себе зобов'язання, на основі цієї Хартії, у подальшому розширити та посилити своє співробітництво та розвивати особливе та ефективне партнерство, яке сприятиме забезпеченню більшої стабільності та спільних демократичних цінностей в Центрально-Східній Європі.

II. Принципи розвитку відносин між Україною та НАТО

2. Україна та НАТО базуватимуть свої відносини на принципах та зобов'язаннях згідно з міжнародним правом та міжнародними механізмами, включаючи Статут ООН, Хельсінкський Заключний акт та наступні документи ОБСЄ. Відповідно, Україна і НАТО підтверджують свої зобов'язання:

- визнавати, що безпека всіх держав у регіоні ОБСЄ є неподільною, що жодна країна не може будувати свою безпеку за рахунок безпеки іншої країни та що жодна країна не може розглядати будь-яку частину регіону ОБСЄ як сферу свого впливу;

- утримуватися від загрози силою або використання сили проти будь-якої держави будь-яким чином, не сумісним з принципами Статуту ООН або Хельсінкського Заключного акта, якими керуються країни-учасниці;

- визнавати невід'ємне право всіх держав вільно обирати та застосовувати власні засоби забезпечення безпеки, а також право свободи вибору або зміни своїх засобів забезпечення безпеки, включаючи союзницькі договори, по мірі їх еволюції;

- поважати суверенітет, територіальну цілісність та політичну незалежність усіх інших держав, непорушність кордонів та розвиток добросусідських відносин;

- визнавати верховенство права, зміцнювати демократію, політичний плюралізм та ринкову економіку;

- визнавати права людини та права осіб, що належать до національних меншин;

– запобігати конфліктам та врегульовувати спори мирними засобами відповідно до принципів ООН та ОБСЄ.

3. Україна підтверджує свою рішучість продовжувати військову реформу, зміцнювати демократичний та цивільний контроль над збройними силами та підвищувати їхню оперативно-технічну сумісність зі збройними силами НАТО та країн-партнерів. НАТО підтверджує свою підтримку зусиллям України у цих галузях.

4. Україна вітає триваючу активну адаптацію НАТО до реалій євроатлантичної безпеки, що змінюються, та її роль у співпраці з іншими міжнародними організаціями, такими як ОБСЄ, Європейський Союз, Рада Європи і Західноєвропейський Союз, у сприянні зміцненню євроатлантичної безпеки та покращенню загального клімату довіри в Європі.

III. Сфери консультацій та/або співробітництва між Україною та НАТО

5. Підтверджуючи спільну мету у застосуванні широкого спектру питань для консультацій та співробітництва, Україна та НАТО зобов'язуються розвивати та зміцнювати свої консультації та/або співробітництво у сферах, наведених нижче. В цьому контексті Україна та НАТО підтверджують своє зобов'язання повною мірою розвивати РСАП та розширену і поглиблену ПЗМ. Це включає участь України в операціях, включаючи миротворчі операції, в кожному конкретному випадку, за повноваженнями Ради Безпеки ООН, або за відповідальністю ОБСЄ, а також у разі залучення до таких операцій Об'єднаних загальновійськових тактичних сил (ОЗТС), участь у них України на початковому етапі, що в кожному конкретному випадку є предметом рішень Північно-Атлантичної Ради щодо окремих операцій.

6. Консультації між Україною та НАТО стосуватимуться питань, які становлять спільний інтерес, зокрема:

– політичних питань та питань, що стосуються безпеки, зокрема, розвитку євроатлантичної безпеки та стабільності, включаючи безпеку України;

– запобігання конфліктам, управління кризами, підтримання миру, врегулювання конфліктів та гуманітарних операцій, беручи до уваги роль ООН та ОБСЄ у цій галузі;

– політичних та оборонних аспектів нерозповсюдження ядерної біологічної та хімічної зброї;

– контролю над озброєннями та роззброєннями, включаючи питання, що стосуються Договору про звичайні збройні сили в Європі (Договору про ЗЗСЕ), Договору про відкрите небо та заходів зміцнення довіри і безпеки за Віденським Документом 1994 р.;

- експорту озброєнь та передачі супутніх технологій;
- боротьби з контрабандою наркотиків та тероризмом.

7. Сфери консультацій та співробітництва, зокрема, шляхом спільних семінарів, спільних робочих груп та інших програм співробітництва, включатимуть широке коло тем, таких як:

- цивільне планування на випадок надзвичайних ситуацій та катастроф;
- цивільно-військові відносини та демократичний контроль над збройними силами, а також військова реформа в Україні;
- оборонне планування, бюджет, політичні питання, питання стратегії та концепції національної безпеки;
- оборонна конверсія;
- військово-співробітництво між Україною та НАТО і взаємосумісність;
- економічні аспекти безпеки;
- науково-технологічні питання;
- аспекти безпеки у сфері довкілля, включаючи ядерну безпеку;
- дослідження і розробки з питань використання космічного та повітряного простору, через Дорадчу Групу з аерокосмічних досліджень та розвитку (ДГАДР).

8. Окрім того, Україна та НАТО якомога ширше пророблять можливості співробітництва у наступних сферах:

- у сфері озброєнь (поза межами діалогу в рамках Конференції керівників національних органів держав-членів НАТО у галузі озброєнь);
- військова підготовка, в тому числі проведення навчань в рамках ПЗМ на території України і сприяння з боку НАТО українсько-польському миротворчому батальйону;
- сприяння співробітництву у галузі оборони між Україною та її сусідами.

9. До цього можуть бути додані інші сфери консультацій та співробітництва за обоюдною домовленістю на основі надбаного досвіду.

10. Враховуючи важливість інформаційної діяльності для покращення обоюдної обізнаності та розуміння, НАТО заснувала Центр інформації та документації в Україні. Українська сторона забезпечить повну підтримку діяльності Центру у відповідності з Меморандумом про взаєморозуміння між урядом України та НАТО, підписаним у Києві 7 травня 1997 р.

IV. Практичні механізми для консультацій та співробітництва між Україною та НАТО

11. Консультації та співробітництво, як це визначено в цій Хартії, будуть втілюватися через:

- зустрічі між Україною та НАТО на рівні Північно-Атлантичної Ради з періодичністю, яка буде визначена за взаємним погодженням;
 - зустрічі між Україною та НАТО з відповідними комітетами НАТО за взаємним погодженням;
 - взаємні візити високого рівня;
 - механізми військового співробітництва, включаючи періодичні зустрічі з найвищими військовими керівниками країн НАТО та заходи в рамках розширеної та поглибленої програми «Партнерство заради миру»;
 - військова місія зв'язку України буде заснована як частина місії України при НАТО в Брюсселі. НАТО зберігає за собою право, відповідно, заснувати військову місію зв'язку НАТО в Києві.
- Зустрічі, зазвичай, відбуватимуться у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі. За виключних обставин вони можуть бути проведені у будь-якому іншому місці, включаючи Україну, за взаємною згодою. Зустрічі, як правило, відбуватимуться на основі погодженого графіка.

12. Україна та НАТО розглядають свої відносини як динамічний процес, що розвивається. Для забезпечення якнайповнішого розвитку своїх відносин та втілення положень цієї Хартії, Північноатлантична Рада періодично зустрічатиметься з Україною, як правило, не рідше двох разів на рік, як Комісія «Україна – НАТО». Комісія «Україна – НАТО» не буде повторювати функції інших механізмів, згаданих у цій Хартії, а натомість збиратиметься для загальної оцінки стану розвитку відносин, огляду за процесом планування та розробки пропозицій щодо шляхів покращення або подальшого розвитку співробітництва між Україною та НАТО.

13. Україна і НАТО заохочуватимуть розширений діалог та співробітництво між Верховною Радою та Північноатлантичною Асамблеєю.

V. Співробітництво заради більш безпечної Європи

14. Союзники по НАТО продовжуватимуть підтримувати суверенітет та незалежність України, її територіальну цілісність, демократичний розвиток, економічне процвітання та її статус без'ядерної держави, а також принцип непорушності кордонів як ключові фактори стабільності та безпеки в Центральній-Східній Європі та на континенті в цілому.

15. Україна та НАТО створять кризовий консультативний механізм для проведення спільних консультацій в будь-якому випадку, коли Україна вбачатиме пряму загрозу своїй територіальній цілісності, політичній незалежності або безпеці.

16. НАТО вітає та підтримує той факт, що Україна отримала гарантії безпеки від усіх п'яти ядерних держав-учасниць Договору

про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) як без'ядерна держава-учасниця ДНЯЗ і нагадує про зобов'язання, взяті США, Великою Британією разом з Росією, а також Францією в односторонньому порядку, які у 1994 році в Будапешті прийняли історичне рішення надати гарантії безпеки Україні як без'ядерній державі-учасниці ДНЯЗ.

Визначне рішення України позбутися ядерної зброї та приєднатися до ДНЯЗ у якості без'ядерної держави стало значним внеском у справу зміцнення безпеки та стабільності в Європі та створило особливий образ України у світовій спільноті. НАТО вітає рішення України підтримати необмежене продовження ДНЯЗ та її внесок у виведення та знищення ядерної зброї, яка базувалася на її території.

Посилене співробітництво України з НАТО розширить та поглибить політичний діалог між Україною та членами Альянсу з широкого кола питань безпеки, включаючи ядерні питання. Це зробить внесок у покращення загального середовища безпеки в Європі.

17. Україна і НАТО беруть до уваги набуття чинності «фланговим документом» Договору про звичайні збройні сили в Європі 15 травня 1997 р. Україна і НАТО продовжать співробітництво у питаннях, які становлять спільний інтерес, таких як адаптація Договору про ЗЗСЄ. Україна і НАТО мають намір покращити дію Договору про ЗЗСЄ у обставинах, що змінюються, та, таким чином, безпеку кожної держави-учасниці, незалежно від того, чи належить вона до військово-політичних союзів. Вони поділяють точку зору, що присутність іноземних військ на території держави-учасниці має базуватися на міжнародному праві, вільно висловленій згоді цієї держави, або відповідному рішенні Ради Безпеки ООН.

18. Україна вітає заяву країн-членів НАТО, що «розширення Альянсу не потребуватиме змін у теперішній організації ядерних сил НАТО, та, виходячи з цього, країни-члени НАТО не мають жодних намірів, планів і причин розміщувати ядерну зброю на території нових членів, та жодної потреби змінювати будь-який з аспектів організації ядерних сил або ядерної політики НАТО і не вбачають жодної потреби робити це у майбутньому».

19. Україна та країни-члени НАТО продовжуватимуть повністю виконувати всі угоди щодо роззброєння, нерозповсюдження ядерної зброї та контролю над озброєннями, та заходів зміцнення довіри і безпеки, сторонами яких вони є.

Ця Хартія набуває чинності з моменту підписання.

Ця Хартія складена у двох оригіналах, кожний українською, англійською та французькою мовами, причому всі три тексти мають однакову силу.

Підписано в Мадриді, 9 липня 1997 р.

За Україну	За Організацію Північно-Атлантичного Договору
Президент України	Генеральний секретар НАТО
Королівство Бельгія	Канада
Королівство Данія	Французька Республіка
Федеративна Республіка Німеччина	Грецька Республіка
Республіка Ісландія	Італійська Республіка
Велике Герцогство Люксембург	Королівство Нідерланди
Королівство Норвегія	Португальська Республіка
Королівство Іспанія	Турецька Республіка
Сполучене Королівство Великої Британії і Північної Ірландії	Сполучені Штати Америки